

ІСТОРІЯ БОРОТЬБИ ЖІНОК ЗА ЗАКРІПЛЕННЯ ПРАВ ТА СВОБОД У ЗАКОНОДАВСТВІ УКРАЇНИ

Єгіазарян А.С.,

здобувач вищої освіти спеціальності 141

«Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»,

Миколаївський національний аграрний університет

Курепін В.М.,

канд. економ. наук,

старший викладач кафедри

методики професійного навчання

Миколаївський національний аграрний університет

Суспільна рівність полягає в тому, щоб здібності людини по найменшій мірі визначалися законом. В історії суспільства був етап, коли здавалося, що цього можливо було домогтися на законодавчому рівні, зафіксувавши між жінками і чоловіками рівні права у різних сферах життєдіяльності, у тому числі на долю в політичному житті, рівну плату за однакову роботу тощо. Але, не звертаючи уваги на це, нерівність все ж як виявилось є і досі.

Жінки, це така категорія, яка потребує особливого захисту і підтримки з боку держави: у галузі охорони праці жінок, заробітної плати тощо [1]. Держава повинна забезпечити належні умов праці для таких верст населення, як жінки.

Протягом багаторічної історії українські жінки відчували себе нерівноправними поряд з чоловіками. Вони були обмежені у більшості прав і свобод: цивільних, політичних, соціально-економічних і культурних тощо. Тому в законодавство України неодноразово робилися наміри ввести ідею рівності, але про думку зайнятості та охорони праці не могло бути й мови.

Одним із фундаментальних у забезпеченні прав і свобод людини принципів є принцип рівності в конституційному праві [2]. Кожна демократична країна прагне цей принцип закріпити на конституційному рівні, гарантуючи рівні основні права для всіх громадян, незалежно від статі.

Україна не є винятком, оскільки у Конституції України передбачено рівність між чоловіками й жінками. Конституція України (ст. 24 ч. 3) признає за жінками в сфері трудової діяльності ті ж права, що і за чоловіками та рівні можливості в реалізації цих прав. Одним із проявів принципу такої рівності є рівний підхід принципу гендерної рівності, який із кожним роком набуває дедалі більшого розмаху [3]. У зв'язку з фізіологічними особливостями жіночого організму і в зв'язку з соціальною функцією жінки-матері по вихованню малолітніх дітей деякі пільги та обмеження в застосуванні праці жінок, які передбачені законодавством різняться з чоловічими.

Можна простерігати чимало позитивних моментів у гендерній рівності із позиції забезпечення рівних трудових прав українських жінок [4]. На сьогодні найбільш ефективними у сфері трудових відносин щодо реалізації основних принципів охорони праці є норми Кодексу законів про працю України. Так, главою № 12 Кодексу законів про працю України визначені першочергові гарантії праці жінок, обмеження праці жі-

нок у відповідних сферах і в нічний час; особливості праці й надання соціальних пільг жінкам у період їх вагітності; жінкам, які мають малолітніх дітей тощо.

Чимало жінок не усвідомлюють своїх прав, не знають про рух на їх захист і розглядають систему прав людини, як щось абстрактне, що їх не стосується [5]. Хоча активна діяльність, у першу чергу, таких міжнародних організацій як ООН, МОП, ОБСЄ та інші упродовж останніх десятиліть зробила права жінок більш окресленими, зараз нагальне завдання полягає у тому, аби зробити їх досяжними.

У XIX-XX століттях майже у всіх країнах світу у законах було закріплено головну роль чоловіків. Чоловік мав більше прав у сім'ї, майнові права, розпоряджался власністю тощо. Жінки не мали прав у фінансовій незалежності, не володіли власністю, не отримували без дозволу чоловіка паспорт, не могли працевлаштуватися, не вибирали місце проживання.

Французька революція 1789 року породила правові зміни щодо забезпечення прав жінок у законодавстві тогочасної Європи. Величезним досягненням Французької революції став Декрет 1792 року про дієздатність жінок, які досягли 21 року. Стрімкий розвиток промисловості, військові негаразди підштовхнуло світ до зміни поглядів у правовій площині щодо захисту своїх прав, виникли масові жіночі рухи. У законодавствах окремих держав появляються норми по захисту прав жінок [6].

Перша світова війна (1914–1918) завдала руйнівного удару по розподілу виробничої діяльності щодо чоловічої та жіночої сфери впливу на поділ за професіями. Після війни відбулися зміни в політичній сфері діяльності: жінки здобувають громадянські права у Новій Зеландії (1893), Австралії (1902), Фінляндії (1906), Норвегії (1913). Все більше країн надають жінкам права, яких раніше у них не було. У міжнародних угодах почали з'являтися норми, які захищали права жінок.

Після другої світової війни (1939-1945) розпочалася епоха захисту прав жінок у таких сферах:

- політичній - Конвенція ООН про політичні права жінок (1952); Конвенція ООН про громадянство заміжньої жінки (1957);
- економічній - Конвенція МОП про рівну платню за рівну працю (1951); Конвенція МОП щодо дискримінації в галузі найму і роботи (1958); Конвенція МОП про охорону материнства (1952);
- галузь освіти - Конвенція ООН щодо дискримінації в галузі освіти (1960);
- сімейні відносини - Конвенція ООН про згоду на вступ до шлюбу, мінімальний шлюбний вік і реєстрацію шлюбів (1962); Конвенція ООН «Про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок» (1979).

Всі ці Закони, спрямовані на забезпечення прав і свобод жінок, на повагу до особистості та захисту прав людини [7]. Основою чинного міжнародного права щодо захисту прав людини є принцип рівноправності жінок і чоловіків. У найбільш загальному вигляді він закріплений у Статуті Організації Об'єднаних Націй як обов'язок поважати права всіх, незалежно від статі.

Підсумовуючи вищесказане, можемо зробити висновки, що абсолютна рівність чоловіків і жінок у демократичному суспільстві полягає в наданні однакових можливостей для реалізації ними своїх прав і виконання власних обов'язків, а також захисту інтересів задля рівного співіснування в усіх сферах життєдіяльності.

Список використаних джерел:

1. Охорона праці в галузі : змістовий модуль 1 «Нормативно-правові акти охорони праці». Тема 1 «Соціальний діалог та партнерство з питань охорони праці в Україні» : конспект лекції / уклад. В. М. Курепін. Миколаїв : МНАУ, 2021. 29 с. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9888>.

2. Курепін В. М., Демченко А. В. Концепція гідної праці як елемент правової політики держави // Глобальні цілі сталого розвитку – безпека світу, соціально-економічні та екологічні прояви, можливості активізації партнерства : тези доповідей здобувачів вищої освіти денної й заочної форм навчання за результатами щорічного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 12 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 36-39. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8199>.

3. Курепін В. М. Чоловіче і жіноче – два полюси планети, між якими живемо ми // Глобальні цілі сталого розвитку – безпека світу, соціально-економічні та екологічні прояви, можливості активізації партнерства : тези доповідей здобувачів вищої освіти денної й заочної форм навчання за результатами щорічного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 12 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 34-36. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8198>.

4. Лазіс М. І. Правове регулювання праці жінок в Україні. Проблеми та виклики // Глобальні цілі сталого розвитку – безпека світу, соціально-економічні та екологічні прояви, можливості активізації партнерства : тези доповідей - здобувачів вищої освіти денної й заочної форм навчання за результатами щорічного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 12 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 39-42. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8204>.

5. Сміренін В. О. Кодекс законів про працю України як інструмент системи управління безпекою та здоров'ям працівників на підприємствах аграрного профілю // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 88-91. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9822>.

6. Сохань О. І. Фізіологічні закономірності трудової діяльності, як чинник гідної праці // Глобальні цілі сталого розвитку – безпека світу, соціально-економічні та екологічні прояви, можливості активізації партнерства : тези доповідей - здобувачів вищої освіти денної й заочної форм навчання за результатами щорічного тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті, м. Миколаїв, 12 листопада 2020р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 52-55. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8206>.

7. Русавська В. І. Адаптація національного трудового законодавства до законодавства Європейського Союзу // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали Міжнародної науково-практичної

конференції м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 36-39.
URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9821>.

БЕЗПЕКА ПРАЦІ ПІД ЧАС ОБСТЕЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ НЕРУХОМОСТІ

Лещенко М.В.,

канд. техн. наук

*Полтавський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС України*

Черкун В.Б.,

*Полтавський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС України*

Нікуліна С.Є.,

*Полтавський науково-дослідний
експертно-криміналістичний центр МВС України*

Кожна судова будівельно-технічна експертиза об'єктами дослідження, якої виступають будівлі, споруди, передавальні пристрої тощо, потребує натурно-інструментального обстеження. Безпека праці під час технічного обстеження будівель і споруд є досить актуальним питанням, оскільки це передусім безпека життя та здоров'я людини.

Регламентують вимоги безпеки праці під час технічного обстеження будівель і споруд нормативні документи ДСТУ-Н Б В.1.2-18:2016 «Настанова щодо обстеження будівель і споруд для визначення та оцінки їх технічного стану» [1] та ДБН А.3.2-2-2009 «Охорона праці і промислова безпека у будівництві. Основні положення» [2].

Відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.2-18:2016 [1]:

«...6.1. Основою для проведення обстеження об'єкта, як правило, є технічне завдання, в якому визначається: мета і завдання обстеження об'єкта, склад та форма подання інформації щодо результатів обстеження, необхідність оновлення паспорта об'єкта (або оформлення, якщо він відсутній), перелік та обсяги підготовчих, основних і допоміжних робіт, нормативні документи, вимоги яких мають бути враховані, форма участі замовника (власника, експлуатуючої організації) в роботах з обстеження тощо.

6.2. У технічному завданні визначається, за необхідності, участь замовника в підготовці та/або проведенні обстеження, яка може полягати в присутності його представника при обстеженні, у створенні умов для проведення робіт (виконання супутніх та допоміжних робіт, прибирання й очищення приміщень і конструкцій, забезпечення допоміжним устаткуванням, освітленням, забезпечення безпеки праці відповідно до ДБН А.3.2-2 тощо). За необхідності, обумовлюють також умови доступу виконавців обстеження до об'єкта, його конструкцій та прилеглої території...».

Охорона праці при обстеженні будівель і споруд. Особам, які проводять обстеження дахів, колодязів, шурфів, земляних виїмок глибиною більше 2 м, котелень, ліфтів, електрощитових тощо видається наряд-допуск.

Інструктажі з техніки безпеки праці працівників, які проводять обстеження, повинні проводитися одночасно із зарахуванням їх до штату, а в подальшому прово-